

מאור ושמש ויקרא רמזי ל"ג בעומר

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֶחָיו לְקַטֹּף אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ גֹל וַיֹּאכְלוּ שֵׁם עַל הַגֹּל וַיִּקְרָא לוֹ לָבֵן יֶגֶר שֶׁהָדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד (בראשית לא מו - מז). הנה צריך לדקדק, מה משמיענו הכתוב בזה שלקטו אבנים ועשו גל, ובודאי נרמז בזה דברים העומדים ברומו של עולם. וגם צריך להבין החילוק בין יגור שהדוּתָא' שקרא לו לבן, ובין גלעד' שקרא לו יעקב, שלכאורה הכל חד, ואין ביניהם אלא שזה בלשון תרגום וזה בלשון אשורית. ונראה לפרש, ובתחילה נקדים מה דאיתא בגמרא (יבמות סב ב) עשרים וארבעה אלף תלמידים היו לרבי עקיבא ומתו בימי הספירה מתחילת ימי הספירה עד ל"ג בעומר, ובלי"ג בעומר פסק מהן המיתה, ובודאי היום הזה גרם להם שנהפך להם ממות לחיים, ומה יום מיומיים. ומה זאת שאנו עושין ביום הזה הילולא דרבי שמעון בר יוחאי. גם נבין המנהג בכל תפוצות ישראל שעושין ביום ל"ג בעומר קשתות, ובודאי מנהג ישראל תורה היא ונרמז בזה סוד גדול. וגם שנקבע ל"ג בעומר ופורים ביום אחד. גם צריך לדקדק הגמרא (מגילה ה א) רבי נטע נטיעה בפורים, וביקש לעקור תשעה באב - ולא הוּדוּ לו חכמים

ונראה בכל זה, דהנה עיקר עבודת ה' הוא, להמתיק הגבורות בשורשו ולהמשיך חסדים מגולים על כנסת ישראל, והכל על ידי תשובה; ותשובה היא ה"א עילאה והיא בינה, ועשר קדושות הן והן עשר הויות, ובכל קדושה יש ימין ושמאל, וימין - הוא רחמים, ושמאל - הן גבורות, וצריך לכלול השמאל בימין ולהעלות לשרשן לבינה שמינה מתערין הגבורות לצאת, ושם בשרשם הם חסדים. ואף שבינה היא חסד - מכל מקום משם התחילו העולמות לצאת - עולם חסד יבנה (תהלים פט ג), לכן מתערין מינה הגבורות, ומעולם העליון ממנו יצאו שרשי העולמות, אך מה שבועלם העליון - גבורות, בעולם התחתון ממנו - הם חסדים. והנה ידוע שיש חמש גבורות וחמש חסדים, והקשה שבגבורות הוא 'הוד', שיסוד הוא כללות, ומלכות היא כללות דכללות. אף שגבורה הוא גם כן דין - מכל מקום היא קרובה יותר לבינה - לשרשה, לכן אינה קשה כל כך כמו הוד. וכל אחד הוא כלול מעשר נמצא הוד שבהוד הוא הקשה שבכל הגבורות, ועל ידי תשובה שהיא בינה הוא מעלה הגבורות לשרשן למקורן, וממשיך החמשה חסדים על כנסת ישראל, והגבורות מסכימין עם החסדים שיתגלו על הכנסת - ישראל

וזאת היא כוונת הספירה, שאנו ממשיכין החמשה חסדים על ידי 'צדיק' שהוא 'יסוד' למלכות. ובשבעה הראשונה נמשך החסד ראשון למלכות, והואיל שלא נמשך עדיין אלא הוא כמעט - נתבטל, וכן בשניה עד שבעה חמישית שנמשך החסד החמישי למלכות - אז מתעוררים גם ארבעה חסדים הראשונים גם כן, ומאירין יחד כל החמשה חסדים על החמשה גבורות, ונמתקו כל הגבורות בשרשן. לכן בשבעה חמישית הוא יום טוב, דהיינו פסח שני ול"ג בעומר, שאז נמתקו כל הגבורות בשורשן. וביום ל"ג לספירה שהוא 'הוד שבהוד' - נמשכו כל החמשה חסדים להחמשה גבורות כנ"ל, שיסוד הוא כללות, ומלכות הוא כללות דכללות, ונמתקו ביום ל"ג לספירה כל הגבורות בשורשן - לכן אנו עושים יום זה יום טוב. וזאת היה בכוחו של רבי שמעון בן יוחאי, להעלות כל הגבורות לשרשן ולהמשיך חסדים מגולים על כנסת ישראל. והנה ידוע, ששמותן של רחמים הם הויות, ושמות הגבורות הם שמות אלהים

ולהמתיק שם 'אלהים' - הוא נמתק על ידי חלופי אותיות שלפניו, דהיינו שאותיות א"מ - אל"ף משם אלהים, וגם האות מ"ם משם אלהים לא יתחלפו; שהאל"ף אין לו אות הקדום לו, שהוא אות ראשון שבאותיות, ולפני המ"ם הוא גם כן מ"ם. רק הלמ"ד מתחלפת בכ"ף וה"א בדל"ת והיו"ד בטי"ת והוא שם אכדטי"ם, ובוה נמתק שם אלהים. ויש עוד מיתוק יותר, דהיינו שלא ליקח האותיות כד"ט רק מספרם, שהן בגימטריא ל"ג, ואל"ף מ"ם. והוא שם אמג"ל שבוה נמתקו גם האותיות כד"ט ומאירין ההויות על שם אמג"ל, ועל ידי זה נמתקו כל החמש גבורות בשרשן. וזהו (ישעיהו כו ד) בְּטַחוּ בַּה' עַדִּי עַד, דהיינו השם של חילופי אותיות והשם של המספר כל אחד בגימטריא ע"ד. ומלת הוד יתפרש בשני פעמים; דהיינו שיודה. וגם שְׂוֹדָה וישבח להשי"ת שעושה לנו נסים ונפלאות. ומצינו שאמר רבי (ברכות כח ב) הזהרו בכבוד חבריכם, דהיינו שזה יודה לדברי זה, ותלמידי רבי עקיבא מתו מפני שלא נהגו אחוה ביניהם, דהיינו שלא היו מודים זה לדברי זה ולא היו מתקנים מדת 'הוד' כראוי. וביום ל"ג לספירה שהוא 'הוד שבהוד' שאז נמתקו כל הגבורות בשורשן והגבורות מודין להחסדים נתקן זו המדה, לכן נהפך להם היום הזה ממות לחיים. ורבי שמעון בן יוחאי היה תמיד מזהיר לחבריה דיליה על האחדות, והיה מעלה הגבורות לשרשן על ידי תשובה, והגבורות מודים להחסדים שיתגלו על כנסת ישראל, לכן אנו עושין ביום הילולא דיליה יום - טוב, שיום ל"ג בעומר שהוא הוד שבהוד נמתקו כל הגבורות בשרשן, ונמתקו אפילו האותיות כד"ט במיתוק של המספר שהוא ג"ל. ול"ג בעומר הוא ג"ל רצה לומר, שנתגלה אז שם אמג"ל - שם של המתקה כנ"ל. ואנו מודים ומשבחים לאל יתברך שמו על זה שביום זה הגבורות מודים להחסדים ומסכימין שיתגלו על הכנסת ישראל וזהו הוד שבהוד

וזהו רבי נטע נטיעה בפורים וביקש לעקור תשעה באב, שפורים הוא 'הוד', ויין רומז ל'בינה' שהוא עולם - הבינה - יין המשומר, ולכן אנו עושים בפורים משתה יין, רומז שעל ידי תשובה נמתקו ביום זה כל הגבורות בשורשן, ונתגלה שם אמג"ל. ותמוז ואב הן 'נצח והוד' - תרין פלגא דגופא, לכן כתיב ותקע כף ירך יעקב. שבאב שהוא 'הוד' נתעוררו הגבורות, ורבי רצה להמתיק בפורים על ידי המשתה יין, היינו על ידי תשובה. שייך רומז ל'בינה' והוא עולם - התשובה כנ"ל; ורצה להמתיק בפורים על ידי משתה היין, היינו על ידי תשובה - כל הגבורות בשרשן, ועשה המתקה של המספר שיתגלה שם אמג"ל, ובוה רצה לבטל הגבורות מכל וכל שלא ישלטו עוד כלל, ובוה היה מעקר תשעה באב, וזהו רבי נטע נטיעה בפורים פירוש, שעשה בפורים המתקה גדולה, ובוה רצה לעקור תשעה באב ולא הוּדוּ לו חכמים שהן לא היו במדריגה זו עדיין, ולכן נקבעו פורים ול"ג בעומר ביום אחד; ושניהם נתגלה שם אמג"ל

וזהו שאנו עושין בל"ג בעומר קשתות, שבקשת יש שלשה גוונים והן מורין על גבורות, ויש בו סביב לבנינות גם כן, וכתוב (בראשית ט טז) (וַיִּנְרָאֲתָהּ) [וַיִּהְיֶה] הַקֶּשֶׁת בְּעַנְן וַיִּרְאֶתֶּהּ לְזָכֹר בְּרִית עֹלָם, דהיינו שעל זה נראתה הקשת, להראות שלא נמתקו הגבורות בשרשן, והקב"ה עושה חסד עם העולם למען זכות שלשת אבות הקדושים, ששלשה גוונים אלו רומזים גם כן לשלשת אבות, ואנו צריכים להעלות הגבורות לשרשן ולהמשיך הלבנונית עליון, שכל הגוונים יכללו בגוון לבן. וזהו דאיתא בזוהר הקדוש (ח"א עב ב) כשיתראה הקשת מקושת בגוונים - צפה לרגליו של משיח, היינו שהגוונים יהיו מקושתין - שתאיר בהם הלבנונית עליון, צפה לרגליו של משיח - שהגבורות יתכללו בהחסדים. והנה קשת הוא חצי גלגל, דהיינו ג"ל שאנו צריכים להמתיק הגבורות בהמתקה גדולה שיתגלה השם אמג"ל. והמתקה זו צריך להיות בחג"ת ובנה"י, וזהו ג"ל ג"ל - שני פעמים ג"ל. ובימי רבי שמעון בן יוחאי לא נראתה הקשת, שלא נצרכו בימיו לזכות אבות, שהוא היה מעלה הגבורות לשרשן בהמתקה גדולה של שם אמג"ל, לכן אנו עושין בל"ג בעומר קשתות שהוא חצי גלגל; דהיינו ג"ל רומז, שהיום הזה שהוא 'הוד שבהוד' נתגלה שם אמג"ל, ול"ג בעומר הוא גם כן ג"ל, שהיה המתקה בחג"ת ובנה"י, וזהו שני פעמים ג"ל

ומזה נבוא לביאור הפסוקים ; ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל רצה לומר, שלבן רדף אחר יעקב וביקש לעקור את הכל, והיה מעורר כל הגבורות הקשים על הכנסת ישראל ח"ו. ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים רצה לומר, האותיות שנקראים 'אבנים' כידוע. פירוש, שאמר להם לקטו אותיות שלפני אותיות של שם 'אלהים', ובזה יהיה המתקה כנ"ל. ויקחו אבנים פירוש, שלקחו אותיות כד"ט ויעשו גל פירוש, שעשו המתקה של המספר שהוא עולה גל. ויאכלו שם על הגל פירוש, שעשו היחוד ונתגלה השם אמג"ל ונמתקו כל הגבורות בשורשן, והודו שיתגלו החסדים על כנסת ישראל. ויקרא לו לבן יגר שהדותא פירוש, על ידי שהמתיקו הגבורות בשרשן הוכרח לבן להודות על החסדים שיתגלו על הכנסת - ישראל, לכן קרא לו יגר שהדותא בלשון תרגום, שהודה אבל לא לגמרי. ויעקב קרא לו גלעד רצה לומר, שני המתקות הנ"ל, המתקה של חלופי אותיות והמתקה של המספר שעולה ג"ל, ומספר של שני שמות של המתקות אלו עולה מספרו של כל אחד ואחד ע"ד, וזהו ג"ל ע"ד, דו"ק והבן